

Дурман Микола
кандидат технічних наук
професор кафедри державного управління і місцевого самоврядування
Херсонського національного технічного університету
м. Херсон, Україна

Дурман Олена
кандидат наук з державного управління
доцент кафедри державного управління і місцевого самоврядування
Херсонського національного технічного університету
м. Херсон, Україна

Mykola Durman
PhD
Professor of Public Administration and Local Government
Kherson National Technical University
Kherson, Ukraine

Olena Durman
PhD
Associate Professor of Public Administration and Local and Local Government
Kherson National Technical University
Kherson, Ukraine

ФОРМУВАННЯ ОСВІТНЬОЇ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ В КОНТЕКСТІ ПРОВЕДЕННЯ РЕФОРМИ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ FORMATION OF THE EDUCATIONAL INFORMATION AND COMMUNICATION INFRASTRUCTURE IN THE CONTEXT OF THE DECENTRALIZATION REFORM

Одне з найбільш актуальних завдань сучасного розвитку України – це формування самодостатніх територіальних громад, які є основою ефективного розвитку країни. Це пояснюється тим, що розвиток демократії в суспільстві можливий лише за наявності розвиненої системи місцевого самоврядування та самодостатності громад, які є одними з основних ознак демократії.

У Конституції України, зокрема, зазначено, що «територіальна громада – це жителі одного чи декількох населених пунктів, які добровільно об'єднуються в одну територіальну громаду для вирішення питань місцевого значення, а саме: обирають сільського, селищного чи міського голову, який очолює виконавчий орган ради та головує на засіданнях виконавчого комітету та ради, старост та депутатів ради, які представляють та захищають інтереси всієї громади; управляють майном, що є в комунальній власності; затверджують програми соціально-економічного та культурного розвитку і контролюють їх виконання; затверджують бюджети відповідних адміністративно-територіальних одиниць і контролюють їх виконання; встановлюють місцеві податки і збори відповідно до закону; забезпечують проведення місцевих референдумів та реалізацію їх результатів; утворюють, реорганізують та ліквідовують комунальні підприємства, організації і установи, а також здійснюють контроль за їх діяльністю; вирішують інші питання місцевого значення, віднесені законом до їхньої компетенції...» [1].

У Цивільному кодексі України зазначено, що «територіальні громади є юридичними особами, мають свої рахунки, надходження..., можуть створювати комунальні підприємства, навчальні заклади, підприємницькі товариства, приймати участь в їх діяльності на загальних підставах...» [2].

Важливе значення в контексті проведення реформи децентралізації має проблематика децентралізації освіти, адже держава передає на рівень об'єднаних громад найбільшу

частину управлінських та фінансових повноважень, а також відповідальність за управління освітою демократично обраним органам місцевого самоврядування [3].

Управління середньою та дошкільною освітою здійснюється централізовано (пряме підпорядкування) та децентралізовано (непрямими методами). Міністерство освіти здійснює децентралізоване управління системою освіти через розроблення законодавства, ухвалення освітніх норм і стандартів, а також через спеціальні, цілеспрямовані програми розвитку (наприклад, реформування навчальної програми або запровадження системи зовнішнього оцінювання). Міністерство також відповідає за формулу визначення розміру освітньої субвенції від державного бюджету місцевим бюджетам, а також за різноманітні фінансові програми допомоги громадам, зокрема щодо інвестицій або, наприклад, забезпечення шкільними автобусами. Такі управлінські повноваження міністерства є значними на початку процесу децентралізації, але з часом стають слабшими через внесення змін до законодавства. На місцевому рівні, на рівні громад, здійснюється централізоване управління системою освіти – формування мережі освітніх закладів, їх утримання, управління персоналом тощо.

Таким чином, ми маємо симбіоз систем управління на місцевому, регіональному державному рівнях. Цей симбіоз функціонує через співпрацю та координацію діяльності багатьох незалежних інституцій, кожна з яких має законодавчо-визначену сферу автономії. Децентралізація передбачає створення системи врядування, яка, замість вертикального підпорядкування, ґрунтується на співпраці незалежних установ різних рівнів, що керуються положеннями законодавства. В Україні це означає, що об'єднані громади, райони та області матимуть автономні, демократично обрані органи місцевого самоврядування, чії ради та виконавчі органи діятимуть відповідно до очікувань місцевих мешканців в тих галузях управління, які віднесені до їх повноважень [3].

Реформа децентралізації в освітній галузі передбачає також створення належної мережі шкіл. 20 січня 2016 року Урядом було прийнято рішення про оптимізацію шкільної мережі шляхом запровадження нової форми діяльності освітніх закладів – опорних шкіл [4]. Цим рішенням держава передає велику частку повноважень по управлінню освітньою галуззю органам місцевого самоврядування.

В той же час, держава повинна залишити за собою контроль за якістю освіти, що надається в шкільній мережі. Найбільш ефективний спосіб, на нашу думку, - формування та поширення освітнього інформаційно-комунікаційного середовища на рівень закладів середньої освіти, адже використання сучасних інформаційних технологій дають змогу державі впливати на розвиток освітньої галузі у постмодерністський спосіб. Цей підхід дає змогу створювати інформаційно-комунікаційну інфраструктуру для множини географічно розподілених суб'єктів, що співпрацюють на основі «горизонтальних» комунікацій, зокрема, на основі Інтернету та локальних мереж.

Невід'ємною частиною цієї інфраструктури повинні стати інформаційні ресурси (в тому числі й освітньої галузі), що у рекомендаціях ЮНЕСКО з розвитку і сприяння урядовій інформації, вважаються такими, що мають важливе економічне та соціальне значення та оцінюються через неекономічні критерії [5].

Тому освітні електронні інформаційні ресурси можна розглядати як основу освітнього інформаційно-комунікаційного середовища, що забезпечує отримання інформації про діяльність децентралізованої системи управління освітньою галуззю при формуванні відповідної державної політики. Ще одним позитивним моментом повинна стати можливість формування державно-управлінських рішень щодо освітньої галузі на основі актуальної, своєчасної, повної та достовірної інформації, отриманої з цих ресурсів [6].

Перелік використаних джерел

1. Конституція України: Головний Закон України від 28 червня 1996 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>
2. Цивільний кодекс України: 16 січня 2003 року № 435-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15>

3. Юрчук Л. М. Теоретико-методологічні засади та механізми державно-громадського управління регіональною системою освіти: монографія. Вінниця: ПП Балюк І.Б. 2012. 400 с.
4. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21 травня 1997 року. № 280/97-ВР. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/280/97-вр>.
5. Vers les sociétés du savoir: rapport mondial de l'UNESCO. Paris: UNESCO 2004. VIII. 232 p
6. Дурман О.Л. Освітнє інформаційно-комунікаційне середовище: організаційний механізм формування: монографія / за наук. ред. проф. І. Лопушинського. Херсон: Вид-во ФОП Вишемирський В.С., 2019. 244 с.

УДК 334.021

Олексюк Вікторія

студентка кафедри економіки підприємства
Заклад вищої освіти міністерства фінансів України
«Державний податковий університет»
м.Ірпінь Україна

Науковий керівник: Ольга Марченко

доцент кафедри економіки підприємства
Заклад вищої освіти міністерства фінансів України
«Державний податковий університет»
м.Ірпінь Україна

Viktoria Oleksiuk

student of the department of enterprise economics
Higher education institution of the Ministry of Finance of Ukraine
State Tax University
Irpen, Ukraine

Supervisor: Olga Marchenko

Associate Professor of Enterprise Economics
Higher education institution of the Ministry of Finance of Ukraine
State Tax University
Irpen, Ukraine

**ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ГАРМОНІЗАЦІЇ
ЦИФРОВОГО РИНКУ УКРАЇНИ
PROBLEMS AND PROSPECTS OF HARMONIZATION
DIGITAL MARKET OF UKRAINE**

Дослідження проблем та перспектив розвитку цифрової економіки в Україні є досить актуальним, адже нині відбувається рішучий перехід від сировинної економіки до високотехнологічного виробництва. Разом із тим цифровізація орієнтується на міжнародне, європейське та регіональне співробітництво з метою інтеграції України до ЄС, виходу на європейський і світовий ринок [1,с.58].

Поняття «цифрова економіка» безліч науковців трактують по-різному, тому що одним терміном цю сферу охарактеризувати не можна. Найбільш точними будуть такі визначення:

Цифрова економіка – глобальна мережа економічних і соціальних заходів, які реалізуються через такі платформи, як Інтернет, а також мобільні й сенсорні мережі.

Цифрова економіка - це економіка постіндустріального суспільства, яка характеризується великою кількістю як нових технологічних засобів, які активно використовуються підприємствами для продуктів та послуг, так і появою цифрових каналів комунікацій і переосмисленням підходів до використання інформації [2, с. 119].